

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. rugsėjo 16 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-370
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta būsto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. *(duomenys neskelbtini)*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdraustas nuolat gyvenamas pastatas, esantis adresu: *(duomenys neskelbtini)*, draudimo laikotarpis – nuo 2019 m. birželio 19 d. iki 2045 m. liepos 27 d.

Iš ginčo šalių paaiškinimų nustatyta, kad 2020 m. kovo 14 d. dėl stipraus vėjo šalia apdrausto pastato augantis medis nulūžo, užkrito ant pastato ir sugadino pastato stogo šlaitą bei kitus stogo elementus (toliau – Įvykis). 2020 m. kovo 17 d. draudiko įgaliotos įmonės UAB „Ivro“ (toliau – draudiko atstovas) ekspertas atliko sugadinto turto apžiūrą ir surašytame Turto sunaikinimo, sugadinimo akte detaliam užfiksavo apdrausto pastato sugadinimus. Draudikas Lietuvos bankui pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad, remiantis draudiko atstovo atliktos apžiūros duomenimis, nustatyta, kad dėl Įvykio buvo sugadinta 13,8 m² ploto stogo dangos, tačiau draudikas priėmė sprendimą pakeisti visą apgadinto stogo šlaito dangą, t. y. pakeisti 54 m² stogo dangos.

2020 m. kovo 20 d. tarp pareiškėjo ir draudiko atstovo buvo pasirašyta Statybos rangos sutartis Nr. *(duomenys neskelbtini)* (toliau – Sutartis). Draudikas nurodė, kad pagal Sutartį draudiko atstovui buvo sumokėtas 2 670 Eur avansas, tačiau pareiškėjas nesutiko, kad būtų atliekami Įvykio metu padarytų pastato sugadinimų atkūrimo darbai (t. y. keičiama stogo šlaito danga). Pareiškėjas reikalauja, kad draudikas pakeistų visą pastato stogo dangą, nes draudiko atstovui nepavyko rasti visiškai atitinkančios keičiamos stogo dangos atspalvį stogo dangos.

Iš ginčo šalių pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta, kad draudikas, kaip vieną iš problemos sprendimo būdų, pareiškėjui pasiūlė išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią draudiko atstovo apskaičiuotą pastato stogo šlaito keitimo tų pačių techninių parametru, tik besiskiriančio atspalvio stogo dangą išlaidas. Draudikas pabrėžė, kad tuo atveju, jei pareiškėjas visą pastato stogo dangą pageidauja keisti nauja, draudikas sutinka išmokėti tik stogo šlaito keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką. Draudiko teigimu, sprendimas išmokėti besiskiriančio atspalvio stogo dangos keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką atitinka Draudimo sutarčiai taikomų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės) B skyriaus III dalies 7 punkto nuostatą. Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkte nustatyta, kad draudikas neatsako už nežymius (kosmetinius) suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies spalvos, atspalvio ar kokybės neatitikimus.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu atsisakyti išmokėti viso pastato stogo keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad draudiko atstovas pateikė išvadas, kad pastato stogo šlaito dangą pakeitus besiskiriančio atspalvio stogo danga „bus akivaizdūs (matysis) skirtumai tarp suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies, jeigu bus sumontuota kita stogo danga“. Pareiškėjas nurodė, kad Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygą supranta taip, kad „nežymūs (kosmetiniai) spalvos, atspalvio ar kokybės neatitikimai yra tokie, kurie

nepastebimi ir nesimato, o gali būti pastebėti tik apie tai iš anksto žinant, kad jie yra". Pareiškėjas nurodė, kad, atsižvelgdamas į tai, jog Taisyklėse nėra nurodyta, kas yra „nežymus (kosmetinis) neatitikimas“, draudikas „gali sakyti draudėjui, kad tarp dviejų spalvų, t. y. tarp juodos ir baltos spalvos yra nežymūs (kosmetiniai) skirtumai ir draudėjas niekaip neįrodys kitaip, nes draudėjas nežino, ką iš tikro draudikas turėjo omenyje, nurodydamas nežymūs (kosmetiniai) skirtumai.“ Pareiškėjo teigimu, Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlyga suteikia draudikui teisę aiškinti šią sąlygą sau palankia linkme. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią viso pastato stogo dangos keitimo išlaidas.

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo reikalavimui, pateiktame atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, jog identiška sugadintai stogo danga stogo danga jau nėra gaminama, taip pat į tai, kad „dėl praėjusio laiko ir išorinio aplinkos poveikio originali pastato stogo danga yra pakitusi“, minėtos aplinkybės visiškai atitinka Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos požymius.

Draudikas pabrėžė, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.5 straipsniu, Taisyklių sąlygos turi būti aiškinamos vadovaujantis teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais. Taisyklėse nežymus (kosmetinis) spalvos, atspalvio ar kokybės neatitikimas nėra detalizuotas, nes tai yra vertinama kiekvienu atveju atskirai, vadovaujantis pirmiau minėtais principais ir siekiant kiek įmanoma objektyviau atkurti turtą į iki įvykio buvusią padėtį. Draudikas pabrėžė, kad „pareiškėjo argumentas, jog draudikas galėtų laikyti, kad juoda spalva nežymiai skiriasi nuo baltos, taip savo naudai aiškindamas Taisykles, yra nieko nepagrįstas. Draudikas niekada neteigė, kad skirtingos spalvos stogo dangas būtų galima vertinti kaip besiskiriančias nežymiai. Šiuo atveju kalbama apie tos pačios spalvos vieną iš artimiausių atspalvių.“ Draudikas nurodė, kad kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę eiti ypatingojo statinio statybos vadovo ir ypatingojo statinio statybos techninės priežiūros vadovo pareigas, turinčio draudiko eksperto Y. Y. parengtos Ekspertinės pažymos (toliau – Ekspertinė pažyma) duomenys, taip pat draudiko sprendimas keisti ne tik sugadintos stogo šlaito dalies, bet viso šlaito stogo dangą, patvirtina, kad po remonto darbų namo stogo šlaitai gali skirtis tik nežymiai. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigė neturintis pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo išmokėti viso pastato stogo dangos keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos aiškinimo ir taikymo bei pareiškėjo reikalavimo išmokėti viso stogo keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką pagrįstumo.

Dėl Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos aiškinimo ir taikymo

CK 6.189 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas: šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Remiantis CK 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu ir sutarties, kaip šalių susitarimo, samprata, sutarties šalys gali būti privalomos tik tos sutarties sąlygos, su

kuriomis ji sutiko, t. y. dėl kurių ji išreiškė savo valią. CK 6.185 straipsnio 2 dalis ir 6.992 straipsnio 1 dalis nustato, kad standartinės sutarties sąlygos yra kitai šaliai privalomos, jeigu buvo sudaryta tinkama galimybė su tomis sąlygomis susipažinti. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – įteikti jų kopijas draudėjui.

Pareiškėjas neginčijo fakto, kad buvo supažindintas su Taisyklių sąlygomis ir kad Taisyklių nuostatos (įskaitant ir Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygą) prieš sudarant Draudimo sutartį jam buvo išaiškintos. Be to, draudikas Lietuvos bankui pateikė įrodymus, patvirtinančius, kad draudiko darbuotoja, tarpininkavusi sudarant Draudimo sutartį, pareiškėjo nurodytu elektroninio pašto adresu 2019 m. birželio 17 d. (t. y. prieš sudarant Draudimo sutartį, įsigaliojusią nuo 2019 m. birželio 19 d.) pareiškėjui išsiuntė draudimo liudijimo ir Taisyklių, kuriose yra įtvirtintos Draudimo sutarties sąlygos, kopijas. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad CK 6.992 straipsnio 2 dalyje nustatyti Taisyklių kopijos įteikimo ir draudėjo supažindinimo su standartinėmis draudimo sutarties sąlygomis reikalavimai buvo vykdomi tinkamai. Todėl, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad prieš sudarydamas Draudimo sutartį pareiškėjas sutiko, kad Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlyga yra privaloma ir turi būti taikoma pareiškėjui.

Atsižvelgiant į pareiškėjo argumentus, kad Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos formuluotė suteikia teisę draudikui ją aiškinti pernelyg plačiai ir sau palankia linkme, pažymėtina, kad, remiantis CK 6.193–195 straipsnių nuostatomis, sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimo sutarties sudarymo metu, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010). Jeigu abejojama dėl sąvokų, kurios gali turėti kelias reikšmes, šioms sąvokoms priskiriama priimtinausia, atsižvelgiant į tos sutarties prigimtį, esmę bei jos dalyką, reikšmę. Kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai.

Taikant lingvistinės analizės metodą, vertintinas pareiškėjo reikalavimo pagrindą sudarančių draudimo sutarties nuostatų turinys, jų gramatinė išraiška, lingvistinė prasmė. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatavo, kad, sprendžiant, ar sutarties sąlygos turinys ir formuluotė išdėstyti aiškiai, vertinama, ar esminės nuostatos yra išdėstytos suprantamai normalių gebėjimų asmeniui, ar daug nuostatų apima sąlyga, taip pat gali turėti reikšmės tai, ar sąlygos nuostata tiesiogiai suformuluota ir išreikšta taisyklėse, ar ne, ar reikšmingos nuostatos pateikiamos nuosekliai vienoje taisyklių dalyje, ar keliose vietose ir dėl to apsunkina susipažinimą ir tinkamą turinio suvokimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. balandžio 28 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-249-915/2015; 2017 m. vasario 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-38-378/2017).

Vertinant Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygą, matyti, kad jos lingvistinė išraiška yra aiški, draudimo sutarties sąlygos formuluotė bei išraiškos būdas nekelia abejonių dėl šios draudimo sutarties sąlygos turinio ir prasmės. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2009 m. kovo 24 d. apžvalgoje „Vartotojų teisių apsauga vartojimo sutartiniuose santykiuose: teisinio reguliavimo ir teismų praktikos apžvalga“ yra nurodęs, kad sutarties sąlygų aiškumas ir suprantamumas turi būti vertinamas pagal konkrečias bylos aplinkybes, apibūdinančias vartotojo sugebėjimus suprasti tikrąjį sutarties sąlygų turinį, ir atsižvelgiant į vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą. Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygą įvertinus pagal vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą, galima teigti, kad draudikas Draudimo sutartimi neįsipareigojo mokėti draudimo išmokos, atlyginančios pastato atkūrimo darbų, siekiant pašalinti vizualiai pastebimus (plika akimi matomus) suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies spalvų ir atspalvių skirtumus, jei jie yra neįžymūs ir atitinkantys leistinas normas, išlaidas. Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto

sąlygoje nurodyti nežymūs suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies kokybės neatitikimai, atsižvelgiant į vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą, vartotojui turi būti suprantami, kaip kokybinių rodiklių, kurie yra paprastai būdingi to paties pobūdžio statybinėms medžiagoms ir kurių vartotojas pagrįstai galėjo tikėtis pagal jų pobūdį, nežymus nuokrypis, leidžiantis suremontuotą ir likusią pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalį naudoti pagal tą pačią paskirtį.

Pažymėtina, kad draudikas pateiktuose paaiškinimuose dėl Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos turinio ir prasmės nurodė, kad, įvykus draudžiamajam įvykiui, kiekvienu atveju turi būti individualiai sprendžiama ir vertinama, kokie suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies spalvos, atspalvio ar kokybės neatitikimai yra laikomi nežymiais. Atsižvelgiant į draudiko pateiktus paaiškinimus ir vadovaujantis Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlyga, darytina išvada, kad draudikas pagal šią draudimo sutarties sąlygą kiekvienu atveju įsipareigojo surinkti ir vertinti įrodymus, kurių pagrindu būtų galima spręsti, kad spalvos, atspalvio ar kokybės neatitikimai yra pripažintini nežymiais, atsižvelgiant į statybinių medžiagų (spalvos, atspalvio, kokybės) nežymų nuokrypį, neturintį įtakos šių medžiagų atitikčiai statybos techniniuose dokumentuose nustatytiems reikalavimams.

Atsižvelgiant į tai, kad Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygoje nurodytų suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies spalvos, atspalvio nežymaus nuokrypio, atitinkančio leistinas normas, bei statybinių medžiagų techninių kokybės parametrų, neturinčių esminės įtakos šių medžiagų techninėms savybėms, nežymaus skirtumo požymių nustatymas yra siejamas su įrodymų rinkimo ir vertinimo žalos administravimo procese pareigos, nustatytos draudikui, vykdymu, taip pat įvertinus aplinkybę, kad prieš sudarydamas Draudimo sutartį pareiškėjas sutiko, kad sutarties sąlygos jam yra privalomos ir taikytinos, nėra pagrindo laikyti pagrįstais pareiškėjo argumentų, kad Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlyga nėra detalizuota ir nebuvo tinkamai išaiškinta pareiškėjui, todėl suteikia teisę draudikui ją aiškinti sau palankia linkme, o tai pažeidžia Draudimo sutarties šalių pusiausvyrą pareiškėjo nenaudai.

Dėl pareiškėjo reikalavimo išmokėti viso stogo keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką pagrįstumo

Nagrinęjamo atveju pareiškėjas, draudikui keldamas reikalavimą išmokėti viso pastato stogo dangos keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką, nurodė, kad draudiko atstovas pateikė išvadą, kad sumontuotos siūlomos stogo dangos ir esamos stogo dangos spalvų skirtumai yra akivaizdūs. Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo pateiktu reikalavimu, remiasi Ekspertinės pažymos duomenimis.

Vertinant ginčo šalių pateiktus įrodymus, pažymėtina, kad draudiko atstovo 2020 m. balandžio 20 d. elektroniniu paštu draudikui pateiktuose paaiškinimuose nurodyta, kad „radome dviem tonais tamsesnę, tai yra *artimiausią esamai spalvai*, ką gamina šiai dienai“ stogo dangą. Taip pat minėtame rašte nurodyta, kad siūloma danga yra „to pačio padengimo, tik kitos artimos spalvos. Ta spalva *truputį* tamsesnė.“ Kadangi draudiko atstovo 2020 m. balandžio 20 d. paaiškinimuose nėra nurodyta, kad siūlomos keisti stogo dangos spalva labai skiriasi nuo apdraustame pastate sumontuotos stogo dangos spalvos, pareiškėjo argumentų, kad draudiko atstovo išvadoje patvirtinama, kad minėtų stogo dangų spalvos akivaizdžiai skiriasi, negalima laikyti nepagrįstais. Priešingai, draudiko atstovo pateikti paaiškinimai suteikia pagrindą konstatuoti, kad siūlomos keisti stogo dangos spalva yra pati artimiausia sumontuotos pastato stogo dangos spalvai ir spalvos skirtumai yra nedideli.

Pareiškėjo teiginių, kad stogo dangų spalvos akivaizdžiai skiriasi ir kad Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos neturi būti taikomos administruojant įvykį, negali pagrįsti ir Ekspertinės pažymos duomenys. Ekspertinėje pažymoje pabrėžiama, kad nors stogo dangos, kuri yra sumontuota apdraustame pastate, spalvos atspalvis skiriasi nuo draudiko atstovo siūlomos keisti stogo dangos atspalvio, tačiau nuo sumontuotos dangos skiriasi ir naujos stogo dangos (t. y. stogo dangos, kuri atitinka apdraustame pastate sumontuotos stogo dangos techninius parametrus) atspalvis, nes minėta danga galėjo būti paveikta „ilgalaikio natūralaus atmosferos poveikio“. Atsižvelgiant į šias Ekspertinėje pažymoje nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudiko atstovo siūlymas apdraustame pastate sumontuoti stogo dangą neturi esminės įtakos Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygos taikymui: jei pastate sumontuota stogo danga būtų gaminama ir draudikas pareiškėjui siūlytų

minėta danga padengti pažeistą stogo dalį, Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygoje nurodyti nežymūs dangų atspalviai galėtų būti pastebimi lyginant keičiamą naują stogo dangą su jau eksploatuota stogo danga.

Šiame kontekste svarbu pažymėti, kad pareiškėjas, pasirašydamas Sutartį, sutiko su draudiko sprendimu, atsižvelgiant į žalos apimtį, keisti ne visą stogo dangą, o tik jos dalį. Pareiškėjas minėtų aplinkybių neginčijo ir kreipimesi į Lietuvos banką. Priešingai, pareiškėjas patvirtino, kad buvo sutikęs su draudiko sprendimu keisti stogo šlaito dangą tų pačių techninių parametrų ir spalvos stogo danga, nors, kaip nurodyta Ekspertinėje pažymoje, naujos ir sumontuotos dangų atspalviai skiriasi dėl sumontuotos stogo dangos eksploatavimo poveikio. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjas, pasirašydamas Sutartį, patvirtino sutinkantis, kad būtų pakeista dalis pastato stogo, o tai gali lemti Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygoje nurodytų aplinkybių atsiradimą.

Ekspertinėje pažymoje taip pat nurodyta, kad „vertinant remonto apimtis svarbu vertinti bendrą pastato vaizdą ir konstrukciją. Matoma, kad namo stogas įrengtas ant dviaukščio mūrinio pastato, stogas yra keturių šlaitų, esant namo kieme stogo danga vizualiai nėra matoma. Įvertinus pastato aukštingumą, stogo konstrukciją, darytina išvada, kad stogo danga nėra matoma kieme ir minimaliai matoma tolstant nuo pastato, taip pat nėra galimybės sulyginti sugadinto šlaito vaizdo su nesugadintais, nes jie yra kitose plokštumose. Apibendrinant nustatytus faktus ir įvertinus remonto darbų techninį ir ekonominį pagrįstumą, nustatyta, kad rangovas UAB „Ivra statyba“ tinkamai įvertino viso t. y. 54 m² ploto, o ne dalies t. y. 13,8 m² ploto šlaito keitimą nauja stogo danga. Nustatyti skirtumai yra minimalūs ir faktiškai nepastebimi. Pažymėtina, kad jie nedaro jokios įtakos Statybos įstatymo bei statybos techninių dokumentų nustatytiems statinių esminiams reikalavimams.“

Be to, Ekspertinėje pažymoje nurodyta, kad draudiko atstovo siūloma keisti stogo šlaito danga yra pati brangiausia, draudiko eksperto atlikto rinkos tyrimo duomenimis. Ekspertinės pažymoje nurodyta, kad siūloma keisti stogo danga yra pagaminta iš aukščiausios kokybės standartus atitinkančių medžiagų, „kurioms gamintojai suteikia 50 metų techninį ir 20 metų estetinį garantinį laikotarpį“. Ekspertinėje pažymoje taip pat pateikiamas draudiko atstovo raštiškas patvirtinimas, kad siūlomos keisti stogo dangos kokybė sutampa su apdraustame pastate sumontuotos stogo dangos kokybe.

Apibendrinant Ekspertinės pažymos duomenis, darytina išvada, kad minėti duomenys negali patvirtinti, kad draudikas nepagrįstai taiko Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygą, siūlomos keisti ir pastate sumontuotos dangų skirtumai atitinka leistinas normas, siūloma keisti stogo danga atitinka tuos pačius kokybės rodiklius, kurie yra būdingi to paties pobūdžio apdrausto pastato dangai. Remiantis Ekspertinės pažymoje pateiktais įrodymais, pažymėtina, kad siūloma keisti stogo danga yra aukščiausios kokybės ir brangiausia rinkoje.

Vadovaudamasis Ekspertinės pažymos duomenimis, draudikas konstatavo, kad apdraustame pastate sumontuotos ir siūlomos keisti stogo dangų atspalvio skirtumai „yra minimalūs ir faktiškai nepastebimi. Jie nedaro jokios įtakos Statybos įstatymo bei statybos techninių dokumentų nustatytiems statinių esminiams reikalavimams, t. y. nekeičia nei pastato atsparumo, nei kokybės savybių.“ Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių draudiko nurodytas aplinkybes ir Ekspertinėje pažymoje nurodytus duomenis. Atsižvelgiant į tai ir remiantis Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlyga, kurioje nustatyta, kad būtent draudikas privalo pagrįsti, kad suremontuotos ir likusios pastato (patalpos) ar apdrausto daikto dalies spalvos ir arba atspalvio skirtumas yra nedidelis, darytina išvada, kad draudikas pagrindė teisėtai taikantis Taisyklių B skyriaus III dalies 7 punkto sąlygą ir tai nebuvo paneigta kitais įrodymais.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 105 straipsnyje, reglamentuojančiame turto draudimo sutartinius teisinius santykius, nustatyta, kad draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamąjį įvykio patirtų draudėjo, apdraustąjo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jei šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų). Atsižvelgiant į turto draudimo sutarčių, kaip nuostolių draudimo sutarčių (Draudimo įstatymo 91 straipsnio 4 dalis), kompensacinę paskirtį, pažymėtina, kad turto draudimo teisiniuose santykiuose yra įgyvendinamas CK 6.251 straipsnyje įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas, kuris iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama gražinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas

žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Draudimo sutarties duomenys patvirtina, kad pastatas buvo apdraustas atkūrimo verte. Taisyklių B skyriaus III dalies 2.2 papunktyje nustatyta, kad kai pastatai (pastatų elementai (įrenginiai) ar namų turtas, apdrausti atkūrimo verte, dėl draudžiamojo įvykio buvo sugadinti, tai nuostolis yra šio turto remonto kaina. Nuostoliu laikomos tik remonto išlaidos, *būtinios sugadintam turtui atkurti iki buvusios būklės prieš pat įvykį ir neviršijančios to turto atkūrimo vertės*, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį.

Vadovaudamasis draudiko atstovo atliktos sugadinto pastato stogo apžiūros duomenimis, draudikas nustatė, kad dėl įvykio buvo sugadinta 13,8 m² stogo dangos, tačiau, atsižvelgdamas į draudiko atstovo rekomendacijas ir siekdamas, kad keičiamos stogo dangos ir pastate sumontuotos stogo dangos atspalviai skirtųsi kuo mažiau, sutiko pakeisti 54 m² stogo dangos, t. y. sutiko pakeisti didesnę stogo dalį, nepaisydamas apdraustam pastatui padarytų tiesioginių nuostolių masto.

Pažymėtina, kad, vertindamas įrodymus, Lietuvos bankas atsižvelgia ne tik į kiekvieno iš įrodymų objektyvumą, išsamumą, patikimumą, bet ir į įrodomųjų duomenų tarpusavio santykį, ir tik iš įrodymų visumos daro išvadą apie tam tikrų ginčo atveju svarbių faktų buvimą arba nebuvimą. Nors pareiškėjas draudikui kelia reikalavimą išmokėti viso pastato stogo keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką, tačiau nėra nustatyta aplinkybių, kad įvykis būtų lėmęs poreikį keisti visą stogo dangą. Kaip minėta, fakto, kad draudikas teisingai nustatė žalos mastą, pareiškėjas neginčija. Be to, Lietuvos bankui nebuvo pateikta jokių įrodymų, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad draudiko siūlomas remonto būdas keisti tik dalį stogo (t. y. stogo šlaitą) neatitiktų statybos darbams taikomų kokybės reikalavimų. Be to, kaip minėta, draudiko siūloma pakeisti stogo dalies danga atitinka aukščiausius kokybės standartus ir pagal kokybės parametrus sutampa su sumontuota pastato stogo danga, todėl nėra pagrindo daryti išvadų, kad draudiko siūlomas pastato atkūrimo būdas neatitinka Draudimo sutartimi nustatyto nuostolių kompensavimo ir tikslios žalos įvertinimo sąlygų. Sudarydamas Draudimo sutartį, pareiškėjas sutiko su Taisyklių sąlygomis ir prieš sudarant Draudimo sutartį jam buvo tinkamai atskleista, kad draudimo išmoka pagal sutartį bus mokama tik būtinosioms remonto išlaidoms atlyginti, o esant poreikiui remontuoti dalį pastato, draudikas nebus laikomas atsakingu už galimus nežymius atspalvių neatitikimus asmeniui.

Be to, Draudimo sutartimi šalys yra sulygusios, kad draudimo apsauga nebūtų taikoma, jeigu žala apdraustam turtui būtų padaryta dėl neišvengiamų natūralių procesų, tokių kaip korozija, puvinimas, kondensatas, natūralus nusidėvėjimas ir panašiai (Taisyklių A skyriaus IV dalies 4.1 papunktis). Ekspertinės pažymos duomenimis, po dalies pastato stogo dangos remonto nežymus atspalvių skirtumas gali matytis todėl, kad sumontuotos apdrausto pastato stogo dangos atspalvis yra pakitęs dėl galimo ilgalaikio atmosferinio poveikio bei natūralaus spalvos pokyčio. Kadangi pareiškėjas nuostolio dydį sieja su stogo dangų atspalvių skirtumais, kuriuos galėjo lemti natūralus pastato stogo nusidėvėjimas (stogo dangos atspalvio pokytis dėl jo eksploatacijos), vertinant nuostolio dydį reikšminga ir Taisyklių A skyriaus IV dalies 4.1 papunkčio nuostata, kad žalos atsiradimas dėl pastato nusidėvėjimo pripažįstamas nedraudžiamuoju įvykiu.

Papildomai atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad, pagal CK 6.38 straipsnio 3 dalį, prievolės turi būti vykdomos vadovaujantis ekonomiškumo principu. Įvertinus ginčo byloje pateiktus įrodymus darytina išvada, kad draudikas pagrindė savo sprendimą būtinosiomis remonto išlaidomis pripažinti tik dalies pastato stogo dangos keitimo išlaidas. Toks draudiko sprendimas priimtas atsižvelgiant į pastato sugadinimų pobūdį ir mastą, jis atitinka Draudimo sutartyje įtvirtintą šalių susitarimą dėl teikiamos draudimo apsaugos, taip pat kompensacinę turto draudimo sutarčių paskirtį ir prievolių vykdymo ekonomiškiausiu būdu reikalavimą. Kadangi pareiškėjas įrodymais nenuginčijo draudiko pateiktos Ekspertinės pažymos duomenų ir nepagrindė būtinybės pakeisti viso pastato stogo dangą, pareiškėjo reikalavimas išmokėti visos stogo dangos keitimo išlaidas atlyginančią draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu

patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius